

Byrådssak /19

Saksframstilling

Vår referanse: 2019/41461-2

Høring: Gåstrategi for Bergen 2019-2030

Hva saken gjelder:

Byrådet vedtok i møte 6.9. 2018 i sak 1200/18 oppstart av arbeid med gåstrategi for Bergen. Gåstrategi for Bergen 2019-2030 skal være et styringsverktøy for tilrettelegging for gående. I dag er det store forskjeller i gangandelen i ulike bydeler. Hver fjerde reise i Bergen som helhet i dag er en gangtur.

Strategiens visjon er:

«Bergen er en tilgjengelig og bærekraftig by som kan leves og utforskes til fots. Gåbyen har rom for alle».

Denne er basert på Kommuneplanens samfunnsdel (KPS). Kommuneplanens samfunnsdel peker på gange som den foretrukne transportformen.

Hovedmålet er at Bergen i 2030 har en gangandel på 30 % og at det er trygt og attraktivt å ferdes til fots.

Følgende innsatsområder er pekt ut:

- Arealbruk
- Måltrett offentlig innsats i gangnettet
- Samspill i trafikken
- Drift og vedlikehold
- Kunnskapsutvikling
- Gåkultur og kommunikasjon

Fagetatens vurdering og anbefaling:

Fagetaten anbefaler at Gåstrategi for Bergen 2019-2030 legges ut på høring og peker på at høringen vil være nyttig som en test på det strategiske grepet. Fagetaten mener at det er behov for å spisse dokumentet ytterligere. Det kan innebære å skille tydeligere mellom strategi og kunnskapsgrunnlag.

Strategien må følges opp av handlingsplaner og ressurser til gjennomføring. For ytterligere informasjon om fagetatens vurderinger, vises det til høringsutkastet, fagnotatet og til vedlagte fagrapporter.

Byrådets vurdering og anbefaling/konklusjon:

De overordnede målene for kommunens utvikling er fastsatt i Kommuneplanens samfunnsdel, BERGEN 2030, som viser hvordan Bergen skal ivareta lovpålagte oppgaver og hensyn i planleggingen (PBL§ 3-1). Bergen2030 legger til grunn en visjon om at Bergen skal være en aktiv og attraktiv by. Den kompakte byen, der innbyggerne har gangavstand til

daglige gjøremål og kollektivknutepunkt, skal være fremtidens bystruktur. Bergen skal være gåbyen. Forslaget til gåstrategi viser hvordan satsing på gange kan realisere de overordnede målene.

Kommuneplanens samfunnsdel sier mye om gåbyen som strategisk grep:

I gåbyen Bergen legger vi til rette for at innbyggerne skal bevege seg mer i hverdagen, og ha et aktivt og nært forhold til byen og nærområdene sine. Gåbyen er et virkemiddel for å skape en mer menneskelig by, der psykisk og fysisk helse styrkes. De ulike satsingene er ment å gjelde alle uavhengig av funksjonsnivå. Samtidig bidrar gåbyen, sammen med en økt satsing på kollektiv og sykkel, til en mer klimavennlig by.

For å styrke gåbyen, vil vi legge til rette for overkommelige gangavstander og attraktive gangtraseer og gode sykkelveier. Alle områder skal planlegges på fotgjengernes premisser. Gater, byrom og snarveier, som gir gåturen gode opplevelser og mulige møtesteder, er viktig for at det skal være attraktivt å gå mer. En by der det å gå blir førstevalget, både til skole, butikk, arbeid eller møter og besøk, hever folks aktivitetsnivå. Vi vil fremme gange som hverdagsaktivitet fordi det er det enkleste og mest gjennomgripende tiltaket for å bedre folkehelsen. Mer mosjon gjennom gange og sykkel vil bidra til å redusere livsstilssykdommer som hjerte- og karsykdommer og diabetes. Gode gangtraseer gir bedre tilgjengelighet for alle brukergrupper.

Vi må bygge en kompakt by, med funksjonsmangfold og korte avstander. Gåbyen fungerer godt når alt vi trenger i hverdagen ligger i nærområdet. Butikk, fritidstilbud, skoler og servicefunksjoner må være i bydelen og lokalsentrene.

Trygge veier i nærmiljøet er viktig for at barn skal kunne gå til og fra skolen og fritidsaktiviteter. Det å gå må bli den mest effektive og hyggeligste metoden å transportere seg på i hverdagen. Vi vil prioritere gange, sykkel og kollektiv i all transportplanlegging.

Mange opplever isolasjon og ensomhet. Gode byrom som fungerer som møteplasser og oppholdssteder gir muligheter for sosial kontakt, også for uformelle møter. Å ta en avstikker – innom en butikk eller å sette seg ned på en benk – er enkelt. Det gir mer aktivitet og et sterkere byliv, og kan bidra til at flere føler seg inkludert i samfunnet.

Bergen kommune har gjennom sin mangeårige og ambisiøse byromssatsing og byfornyelse en stolt tradisjon i tilrettelegging for byliv og gange sentralt i byen. Kommunen har imidlertid manglet et kunnskapsgrunnlag og en målrettet strategi for gange som transportform. Mens det er betydelig forskning på motorisert transport og til dels sykkel, er tilfanget mer begrenset når det gjelder gange. Byråden vil derfor gi honnør til fagetaten for et godt stykke pionerarbeid.

Grønn strategi har mål om at all vekst i persontransport skal tas med gange, sykkel, kollektivtransport og ledige seter i bilene. Personbiltrafikken skal reduseres med 10 % fra 2013 til 2020 og til 2030 skal personbiltrafikken i Bergen reduseres med minst 20 % i forhold til 2013.

Realisering av fortetningsstrategien i kommuneplanens samfunnsdel (KPS) og kommuneplanens arealdel (KPA) vil føre til flere korte reiser og dermed gjøre det mulig for folk å gå på flere av sine daglige reiser.

Transportpyramiden som både er brukt i KPS og grønn strategi viser ønsket prioritering av trafikantgrupper.

Byråden peker på at transportpyramiden prioriterer alle myke trafikanter, noe som understreker at universell utforming er en grunnleggende premiss ved all planlegging og utbygging av infrastruktur. Byråden er glad for at dette er slått tydelig fast i forslaget til gåstrategi. Byråden ser at det kan være nødvendig med enkelte særskilte avvik i forbindelse med opparbeiding av snarveier til kollektivknutepunkt, men understreker viktigheten av at grunnprinsippet må veie tungt, blant annet for å realisere intensjonene i kommuneplanens samfunnsdel.

Byrådets politiske plattform peker på behovet for reduserte klimagassutslipp og miljøvennlig transport:

Vår tids største utfordring er menneskeskapt klimaendring. For å løse klimaproblemet kreves det innsats både fra hver enkelt av oss, næringslivet og det offentlige. Byrådets ambisjon er at Bergen skal bli den grønneste storbyen i Norge. Bærekraftig vekst i byene er en forutsetning for å nå Norges klimamål. Byrådets overordnede målsetning er at Bergen skal bli en motor for fornybar energi og grønt, bærekraftig næringsliv.

Bergensregionen besitter verdensledende kompetanse som kan videreutvikle et bærekraftig næringsliv og ny teknologi. Hensynet til reduksjon av klimagassutslipp og vern av biologisk mangfold skal ligge til grunn for politikken. Byrådets målsetning er å redusere klimagassutslippene i Bergen med 50 % i perioden 1991 til 2030.

Veksten i transportbehovet i Bergen må løses ved bruk av kollektivtransport, gange og sykling. Å bruke bil skal ikke være en forutsetning for å leve et godt liv i Bergen.

Fotgjengere, syklister, buss og bane skal ha prioritet fremfor privatbilen. Gangveier og stier skal derfor sikres i nye reguleringsplaner.

Høringsutkastet peker på delmål og satsinger som trengs for å øke gangandelen. Innholdsfortegnelsen gir en god og rask oversikt over innholdet. Noen satsinger er mål som skal hensyntas i offentlig saksbehandling. Andre er helt konkrete tiltak som skal gjennomføres. Fagetaten arbeider med konkrete indikatorer for oppfølging av strategien. Det slutter byråden seg til, men anbefaler at antall indikatorer holdes på et enkelt nivå.

Byråden har med stor interesse lest rapporten om reparasjonstiltak for gangnettet i bydelssenteret Loddefjord og ser frem til tilsvarende rapporter om øvrige områder. Etter byrådets vurdering er Åsane sentrum et område med stort behov for både kartlegging og tiltak.

Byråden anerkjenner også de solide analysene som er gjort som viser hvor «gangbare» de ulike områdene i kommunen. Byråden håper å kunne se fremskritt neste gang samme analyser gjøres.

Den satsingen som må til for å realisere nødvendig infrastruktur for gange, vil kreve offentlige planer og betydelige investeringer. Det må jobbes målrettet med både planlegging, bygging og finansiering. Byråden legger merke til at en stor majoritet av befolkningen støtter at det brukes offentlige ressurser på å tilrettelegge for myke trafikanter (jfr «Kartleggingsundersøkelse myke trafikanter i Bergen, vedlegg 6)

«System for samfunnsplanlegging», vedtatt av bystyret i juni 2019 (sak 226/19) definerer strategi slik:

Strategi er en overordnet plankategori i plansystemet, og viser hva som er målet og hvilke strategier man har for å nå målene, men ikke hvordan det skal gjøres gjennom tiltak.

Strategier er mer overordnede enn temaplaner fordi de ikke inneholder tiltak. En strategi er overordnet og gir føringer for politikkutforming og utdypende planer på området strategien dekker.

Forslaget til gåstrategi går noe lenger enn det som kreves av en strategi i retning av å peke på tiltak. Det mener byråden er en styrke, men understreker at programmering av tiltak i tid, rom og finansielt er en prosess for seg selv.

Fylkeskommunen og Statens vegvesen har deltatt aktivt i prosjektgruppen. Dette tette samarbeidet har skapt et solid og gjennomdrøftet produkt og vil ventelig gjøre arbeidet med innsatsområdene enklere.

Høringsutkastet til gåstrategi er et godt grunnlag for å utvikle tiltak som vil øke gangandelen slik at vi kan nå nullvekstmålet vi har forpliktet oss til i byvekstavtalen.

Vedtakskompetanse:

I henhold til bystyresak 236/16, har byrådet fullmakt til å utøve myndighet innenfor fagområdene klima, miljø, og byutvikling med utgangspunkt i Plan- og bygningsloven og annet relevant lovverk.

Byråd for byutvikling innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

Gåstrategi for Bergen 2019-2030 legges ut på høring.

Dato: 6. august 2019

Rune Bakervik
Byråd for byutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

1. Fagnotat, datert 20.05.2019
2. Gåstrategi mai 2019
3. Gangtilgjengelighet- rapport
4. Beskrivelse av områder for utarbeidelse av gangnettkart
5. Reparasjonstiltak for gangnettet i bydelssenteret Loddefjord
6. Kartleggingsundersøkelse myke trafikanter i Bergen